

Van verslavend gedrag naar gedragsverslaving?

Miranda C. Lutz, PhD.
Erasmus University Rotterdam

CENTRE FOR
SUBSTANCE USE &
ADDICTION
RESEARCH

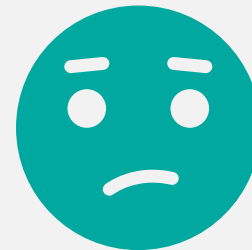
We zijn hier allemaal
omdat onze
voorouders hitsig en
hongerig waren...

CENTRE FOR
SUBSTANCE USE &
ADDICTION
RESEARCH

*Loss of control
over reward-
seeking behavior.
- Robert West*

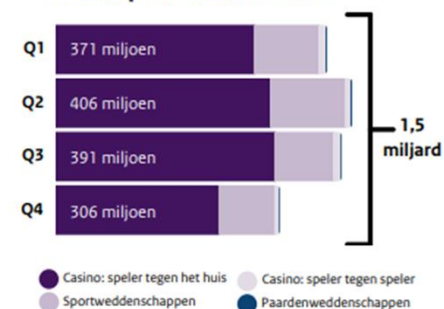
CENTRE FOR
SUBSTANCE USE &
ADDICTION
RESEARCH

Kansspelautoriteit

Monitoringsrapportage online kansspelen voorjaar 2025

Brutospelresultaat 2024

Verdeling verliezen

Kanalisisatie en aantal spelers

Verlies van spelers per maand

Jongvolwassenen (18 t/m 23 jaar)

Nieuwe impuls voor meer kennis en betere zorg bij gokproblemen

CENTRE FOR
SUBSTANCE USE &
ADDICTION
RESEARCH

DSM criteria type	DSM 5 Gambling Disorder criteria
Preoccupation	<u>Preoccupation</u> (e.g. thinking/planning) with gambling
Withdrawal	<u>Restless or irritable</u> when trying to <u>cut down or stop</u> gambling
Tolerance	<u>Need</u> to gamble with increasing amounts to achieve the desired excitement
Loss of control	Repeated <u>unsuccessful efforts to control</u> , cut back on or stop gambling
Negative consequences	<u>Risking or losing</u> a close relationship, a job, or a school or job opportunity because of gambling
Continuation	After losing money gambling, often returning to get even (<u>chasing</u>)
Deception	<u>Lying</u> to hide gambling activity
Escape	Often gambles when feeling <u>distressed</u>
Other	Relies on others to provide money to relieve desperate financial situations caused by gambling.

DSM criteria type	DSM 5 Gambling Disorder criteria	Dancing Disorder criteria
Preoccupation	<u>Preoccupation</u> (e.g. thinking/planning) with gambling	<u>Preoccupation</u> (e.g. thinking/planning) with dancing
Withdrawal	<u>Restless or irritable</u> when trying to <u>cut down or stop</u> gambling	<u>Restless or irritable</u> when trying to <u>cut down or stop</u> dancing
Tolerance	<u>Need</u> to gamble with increasing amounts to achieve the desired excitement	<u>Need</u> to dance with increasing amounts to achieve the desired excitement
Loss of control	Repeated <u>unsuccessful efforts to control</u> , cut back on or stop gambling	Repeated <u>unsuccessful efforts to control</u> , cut back on or stop dance
Negative consequences	<u>Risking or losing</u> a close relationship, a job, or a school or job opportunity because of gambling	<u>Risking or losing</u> a close relationship, a job, or a school or job opportunity because of dancing
Continuation	After losing money gambling, often returning to get even (<u>chasing</u>)	After losing money dancing, often returning to get even (<u>chasing</u>)
Deception	<u>Lying</u> to hide gambling activity	<u>Lying</u> to hide dancing activity
Escape	Often gambles when feeling <u>distressed</u>	Often dancing when feeling <u>distressed</u>
Other	Relies on others to provide money to relieve desperate financial situations caused by gambling.	Relies on others to provide money to relieve desperate financial situations caused by dancing.

An Empirical Investigation of Dance Addiction:

<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0125988>

CENTRE FOR
SUBSTANCE USE &
ADDICTION
RESEARCH

“It was in Control of Me”: Notions of Addiction and Online Child Sexual Exploitation Material Offending

Sexual Abuse
2023, Vol. 35(1) 3–30
© The Author(s) 2022
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/10790632211070797
journals.sagepub.com/home/sax
SAGE

Jonah R. Rimer¹ and Karen Holt²

*Welke cognitieve of
psychologische eigenschappen
(e.g. obsessive, compulsies)
dragen bij aan de escalatie van
pornografiegebruik naar het
bekijken van illegaal materiaal?*

I mean since I was 14, I’ve been addicted to looking at pornography in general. Um, and then, say as time’s gone on it’s gone to more depraved. (Study 1, P16)

Porn led to all of my problems. It’s definitely an addiction. (Study 2, P56)

I was addicted to porn...It is a battle I will have to continue to fight. (Study 2, P79)

I don’t like the word addiction, because that implies a chemical dependency. I would say it’s a compulsive behavior. I have been reading in here about neural pathways and how they develop. And you can develop new neural pathways and retrain your brain. So that is what I am trying to do. (Study 2, P30)

[HTML] [Effects of social media usage and social media multitasking on the academic performance of university students](#)

[WWF Lau](#) - [Computers in human behavior](#), 2017 - Elsevier

... **Social media** multitasking has also been increasingly prevalent. Little, however, is known about how **social media usage** and **social media** ... found that using **social media** for academic ...

☆ Opslaan Citeren Geciteerd door 872 Verwante artikelen Alle 5 versies Web of Science: 251

[HTML] [Who compares and despairs? The effect of social comparison orientation on social media use and its outcomes](#)

[EA Vogel](#), [JP Rose](#), [BM Okdie](#), [K Eckles](#)... - [Personality and individual ...](#), 2015 - Elsevier

... in brief **social** comparisons on Facebook. SCO did not have as strong or consistent **effects** for ... Results are discussed in the context of extant literature and the impact of **social media use** ...

☆ Opslaan Citeren Geciteerd door 867 Verwante artikelen Alle 8 versies Web of Science: 321

VRUIDAG 6 OKTOBER 2023 DE VOLKSKRANT

INVLOED SOCIALS

Vraag je als overheid, bieb of burger af waarom je op Facebook of X zit. Goed voor de democratie of je portemonnee zijn ze niet

De overheid moet nu ingrijpen om sociale-media-verslaving tegen te gaan, luidde de oproep van universitair docenten Ina Koning en Helen Vossen in *de Volkskrant* (O&D, 28/9). Terwijl sociale-media-verslaafde jongeren wachten op (Europese) wetgeving, zouden publieke

Aaron Mirck geeft lezingen over technologie. Al en slimmer werken en schreef 'Niet appen onder het eten'.

ter beschermd waren geweest en

sche berichten nog meer volgers bereiken.

Twee grote merken besloten deze zomer te stoppen met het adverteren op X toen hun content naast na zi-propaganda terecht kwam. Dat Elon Musk recent de (Joodse) Oekraïense president Zelensky pestte is een nieuw dieptepunt in de manier wa

nrc

OPINIE

Niet de Instagramfoto maar gebrekkige voorlichting is het probleem

Voorlichting De afgelopen jaren steeg het aantal baby's dat overleed aan wiegendood. Maar de schuld bij sociale media leggen is te makkelijk, stellen *Nina Pierson* en *Sterre van Rossem*.

Nina Pierson en Sterre van Rossem
1 oktober 2025 om 11:23 • Leestijd 3 minuten

Luister

Opinie

Opinie: 'Het is de hoogste tijd voor een socialemediadiet'

Vrijdag is het Social Media Dag. Een goede dag om ons te bezinnen op onze verslaving aan sociale media, betoogt Aaron Mirck. 'Onbereikbaar zijn, uit mogen staan, is misschien wel dé luxe van de 21ste eeuw.'

Aaron Mirck 30 juni 2023, 03:00

[HTML] [Effects of social media use on psychological well-being: a mediated model](#)

[D Ostic](#), [SA Qalati](#), [B Barbosa](#), [SMM Shah](#)... - [Frontiers in ...](#), 2021 - frontiersin.org

... that both positive and negative **effects** coexist, helping resolve the ... **effects** of **social media use**, as it demonstrates that, through bridging and bonding **social** capital, **social media usage** ...

☆ Opslaan Citeren Geciteerd door 364 Verwante artikelen Alle 14 versies Web of Science: 124

Social media as a tool for **social** movements: The effect of **social media use** and **social** capital on intention to participate in **social** movements

[H Hwang](#), [KO Kim](#) - [International Journal of Consumer Studies](#), 2015 - Wiley Online Library

... In this section, the **effects** of **social media usage** and **social** capital on the intention to participate in **social** movements were investigated in regards to RQ4. To verify Hypotheses 5 to 7, ...

☆ Opslaan Citeren Geciteerd door 283 Verwante artikelen Alle 6 versies Web of Science: 85

CENTRE FOR
SUBSTANCE USE &
ADDICTION
RESEARCH

Welke voorspellers (e.g. familie, sociaal-economisch, persoonlijke, neurobiologische) dragen bij aan verschillende profielen internet gebruik onder jongeren en jong volwassenen?

RICHTLIJN GEZOND SCHERMGEBRUIK 2025

Dr. Ina Koning, Vrije Universiteit
Dr. Helen Vossen, Universiteit Utrecht
Drs. Hilde Brons, Vrije Universiteit
Dr. Regina van den Eijnden

Richtlijn voor opvoeders

[Click hier voor link naar richtlijnen](#)

Handreiking beleid digitale mediagebruik door jongeren

Dr. Ina Koning, Vrije Universiteit

Dr. Helen Vossen, Universiteit Utrecht

Aanbevelingen voor overheid en (mede-)opvoeders

CENTRE FOR
SUBSTANCE USE &
ADDICTION
RESEARCH

CENTRE FOR
SUBSTANCE USE &
ADDICTION
RESEARCH

Kijklijst:

- Seksverslaving: [Seksverslaafd | Jurre's Date met Anouk S02E18](#)
- Gokken: [Gokkers | NPO Start](#)
- Therapie: [Therapie | NPO Start](#)
- Yes we Can Clinics: [Verslavingen en problematisch middelengebruik](#)
- Escalatie in pornografisch gebruik: [Focus | NPO Start](#)
- Escaping Porn addiction (but talking about shame): [Escaping Porn Addiction | Eli Nash | TEDxFortWayne](#)

Websitelijst:

- [Kansspelen | WODC - Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum](#)
- [Home – Kansspelautoriteit](#)
- [Digitale media & Gokken - Trimbos-instituut](#)

CENTRE FOR
SUBSTANCE USE &
ADDICTION
RESEARCH